

**8D10141 – «Медицина» білім беру бағдарламасы бойынша
философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған Сағтаганов
Жаксыбек Илесбековичтің «Ревматоидты артритпен ауыратын
науқастарды оңалтудың заманауи тәсілдері» диссертациялық
жұмысына отандық ғылыми кеңесші, медицина ғылымдарының
кандидаты, профессор Есиркепов Марлен Махмудовичтің
ПІКІРІ**

Тақырыптың өзектілігі

Ревматоидты артрит (РА) науқастарының оңалтудың заманауи әдістеріне жүгінуі осы салада балама емдеу түрлерін қолдануды қажет етеді. Йога, дәрі-дәрмексіз және қолжетімді емдеу әдісі ретінде, денеге және психоэмоционалдық күйге кешенді оң әсер беріп, РА-ның көптеген физикалық және психологиялық салдарларын жеңілдетуге көмектеседі. Осы зерттеу йоганың ревматоидты артритпен ауыратын науқастар үшін оңалту бағдарламаларының құрамында қандай рөл атқара алатынын және оның қозғалыс еркіндігін арттырудағы, ауырсынуды төмендетудегі және өмір сапасын жақсартудағы мүмкіндіктерін қарастырады. Сонымен қатар, йога жаттығуларының ревматологиялық белгілерді жеңілдетуге ықпалы мен денсаулыққа жалпы оң әсерін жан-жақты зерттеу емдеу процесінде йоганың тиімділігіне жаңа көзқарас береді.

Зерттеу РА-ның психоэмоционалдық салдарына ерекше көңіл бөледі, өйткені созылмалы ауырсыну және физикалық шектеулер депрессия, мазасыздық және өмірге деген қанағаттанбаушылық сияқты жағдайларға алып келеді. Йога тәжірибесінің тұрақтылығы психоэмоционалдық күйзелісті азайтуға, рухани теңгерімді қамтамасыз етуге көмектеседі, бұл РА-мен ауыратын науқастардың өмір сапасын кешенді жақсартуға жол ашады.

Ғылыми нәтиже және оның сенімділігі

Сағтаганов Жаксыбек Илесбековичтің жұмысы ревматоидты артритпен ауыратын науқастарды оңалтудың қосымша әдісі ретінде йоганы тиімді қолдануға арналған алғашқы толыққанды зерттеулердің бірі болып табылады. Зерттеу барысында йога жаттығуларының таңертеңгілік ауырсынудың азаюына және буындардың құрысуы мен қозғалыс шектеулерін төмендетуге оң әсері анықталды. Жүйелі түрде орындалатын йога жаттығулары физикалық белсенділікті жақсартуға және қабынуды азайтуға ықпал ететіні ғылыми дәлелденді. Сонымен қатар, автордың жұмысы йоганың диетотерапия және психоэмоционалдық қолдау сияқты басқа дәрі-дәрмексіз емдеу әдістерімен үйлесімділігін қарастырады. Мұндай кешенді тәсіл науқастардың физикалық жағдайын жақсартумен қатар, созылмалы аурулармен байланысты күйзеліспен стрессті азайтуға бағытталған. Йога және басқа дәрі-дәрмексіз әдістердің үйлесімділігі РА науқастарының физикалық және психоэмоционалдық қажеттіліктерін кешенді түрде қанағаттандыруға мүмкіндік береді. Зерттеу

ревматоидты артриттің белгілерін жеңілдетуге бағытталған балама емдеу әдістерінің тиімділігін дәлелдеп, оңалтуда жаңаша көзқарас қалыптастырады. Бұл нәтижелер, халықаралық ғылыми қауымдастықта мойындалып, Journal Citation Reports (Q2) журналына жарияланған мақалалармен расталған.

Алынған нәтижелердің практикалық және теориялық маңыздылығы

Теориялық тұрғыда, бұл зерттеу ревматоидты артритпен (РА) ауыратын науқастарға йога жаттығуларының әсерін тереңірек түсінуге жол ашады. Йога жаттығуларының ағзадағы қабыну процестеріне қалай әсер ететінін түсіндіру арқылы жұмыс РА-мен ауыратын науқастар үшін дәрі-дәрмексіз емдеу әдістерін қолданудың ғылыми негіздемесін құрайды. Йога техникасының жүйке және иммундық жүйелерге әсерін зерттеу, аурудың ағымына оң ықпал ететін механизмдерді ашады. Бұл теориялық ақпарат тек РА науқастарына ғана емес, сонымен қатар басқа да созылмалы қабыну процестерімен байланысты аурулар үшін де пайдалы болуы мүмкін.

Практикалық тұрғыдан, осы зерттеу барысында ұсынылған йога әдістемесі мен оңалту бағдарламалары клиникалық жағдайда РА науқастарына қолдануға өте тиімді. Йога жаттығуларының қарапайымдылығы және қолжетімділігі оны кез келген жастағы және физикалық дайындық деңгейі әртүрлі науқастарға бейімдеуге мүмкіндік береді. Бұл әсіресе дәрі-дәрмекпен емдеу шектеулі немесе жанама әсерлері байқалған кезде маңызды. Зерттеу нәтижелері РА науқастарының өмір сапасын жақсартуға, физикалық шектеулерді азайтуға және ауру симптомдарын жеңілдетуге ықпал ететін йога жаттығуларының практикалық құндылығын көрсетеді.

Одан бөлек, ұсынылған йога әдістемесін денсаулық сақтау мекемелерінде кешенді оңалту бағдарламаларына енгізу мүмкіндігі зерттеудің практикалық маңыздылығын арттырады. Йога бағдарламасының буындардағы ауырсынуды азайту, қозғалысты қалпына келтіру және жалпы денсаулықты жақсарту арқылы РА-мен ауыратын науқастардың функционалдық тәуелсіздігін арттыруға көмектесуі оны аурудың ерте және созылмалы кезеңдерінде оңалтудың негізгі құрамдас бөлігі ретінде пайдалануға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, зерттеу нәтижелері бойынша ұсынылған әдістемені медицина қызметкерлері арасында кеңінен тарату арқылы РА-мен ауыратын науқастарды қолдаудың тиімділігін арттыруға болады. Бұл, өз кезегінде, науқастардың физикалық және психоэмоционалдық саулығын жақсартып, олардың әлеуметтік ортаға бейімделуіне және қоғамға қатысуына мүмкіндік береді.

Ғылыми нәтижелер

Сағтаганов Жаксыбек Илесбековичтің зерттеу жұмысының нәтижелері халықаралық ғылыми қауымдастықта оң бағаланып, Journal Citation Reports (Clarivate Analytics) бойынша екінші квартильдегі (Q2) журналдарда жарияланған бірнеше мақалаларда көрсетілген.

1. Kocyigit BF, Sagtaganov Z, Yessirkepov M, Akyol A. Ankylosing spondylitis, rheumatoid arthritis, және fibromyalgia syndrome басқарудағы қосымша және балама медицина әдістерін бағалау. Rheumatol Int. 2023 Apr;43(4):617-625. doi: 10.1007/s00296-022-05267-1. PMID: 36583800; PMCID: PMC9801164.
2. Kocyigit BF, Sagtaganov Z, Yessirkepov M. Ревматологиялық ауруларды басқаруда жаттығу ретінде йога тиімділігі. Rheumatol Int. 2023 May;43(5):795-801. doi: 10.1007/s00296-023-05291-9. PMID: 36856817.
3. Sagtaganov Z, Bekarysova D. Ревматоидты артритпен ауыратын науқастарды кешенді оңалту. Rheumatol Int. 2024 Sep;44(9):1789-1793. doi: 10.1007/s00296-024-05669-3. PMID: 39095530.
4. Sagtaganov Z, Yessirkepov M, Bekarysova D, Suigenbayev D. Ревматоидты артрит және жүрек-қан тамырлары ауруларын басқару: физикалық медицина және оңалту рөлі. Rheumatol Int. 2024 Sep;44(9):1749-1756. doi: 10.1007/s00296-024-05651-z. PMID: 38914772.
5. Sagtaganov Z, Yessirkepov M, Bekarysova D. Ревматоидты артритті қосымша терапия ретінде йога: жағдайға негізделген шолу. Rheumatol Int. 2024 Aug;44(8):1575-1579. doi: 10.1007/s00296-024-05641-1. PMID: 38850325.

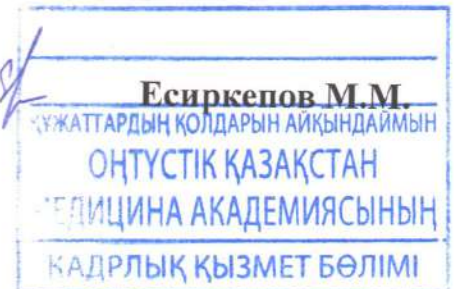
Қорытынды пікір: Сагтаганов Жаксыбек Илесбековичтің жұмысы ревматоидты артритпен (РА) ауыратын науқастарды оңалтудың тиімді әдістерін зерттеу саласында маңызды жаңалықтар әкелді. Бұл зерттеу йоганың кешенді оңалту шараларының құрамында қолданудың негізділігін дәлелдеп, оны РА науқастарына қолайлы және нәтижелі балама әдіс ретінде ұсынады. Жұмыстың негізгі құндылығы йоганы тек физикалық жаттығу ретінде ғана емес, сонымен қатар науқастардың психоэмоционалдық жағдайын қолдау және қабыну процестерін бақылау үшін кешенді емдеу әдісі ретінде қарастыруында жатыр.

Зерттеу нәтижелері йоганың РА-мен ауыратын науқастардың ауырсынуын төмендету, буындардың қозғалысын қалпына келтіру және жалпы өмір сапасын арттыруда қаншалықты тиімді екенін көрсетеді. Бұл жұмыс йоганың РА-ның физикалық және психоэмоционалдық әсерлерін жеңілдетудегі маңызын айқындап, науқастарға кешенді қолдау көрсетудің ғылыми негізін қалайды. Әсіресе, дәрі-дәрмекке қарсы көрсетілімдер немесе жағымсыз әсерлер болған жағдайда, йога сияқты дәрі-дәрмексіз әдістер науқастарға балама емдеу мүмкіндігін береді.

Сонымен қатар, Ж.И. Сагтагановтың жұмысы оңалту бағдарламаларын медициналық мекемелерде қолдану және РА науқастарын емдеу тәжірибесіне жаңашыл тәсілдерді енгізу мүмкіндіктерін айқындайды. Бұл зерттеу, өз кезегінде, ревматология саласындағы мамандар үшін ғылыми және практикалық маңызы зор құрал болып табылады, әрі РА-мен ауыратын науқастардың жағдайын кешенді түрде жақсартуға мүмкіндік береді.

Сағтаганов Жаксыбек Илесбековичтің жұмысы теориялық және практикалық тұрғыда жоғары бағаланып, медициналық ғылымда жаңа мүмкіндіктер ашып отыр. Сондықтан бұл зерттеу 8D10141 – «Медицина» білім беру бағдарламасы бойынша PhD дәрежесін алуға лайықты және болашақта медицина мен оңалту саласында балама әдістерді қолданудың жаңа жолдарын іздеуге ықпал ететін құнды еңбек болып табылады.

Отандық ғылыми кеңесші,
«Оңтүстік Қазақстан медицина
академиясының» бірінші
проректоры м.ғ.к, профессор

Есиркепов